

ŽENSKÁ HLÍDKA

Podatelka M. Burešová

TY MÁ DOMOVINO.

J. V. Sládek.

Ty má domovino, jedna mezi všemi, zvučí té nejkrásněji perlou ze staré země.

Ba že ty jsi perla velká — pohozená, jako jen kdy která ze Slávského moře — vylovená!

Ba že ty jsi perla sívá v avéte dálném a máš sestry jenom v našem oku kalném.

ČESKÝM HRADŮM.

J. V. Sládek.

Vy staré české hrady vy staré české chaty, s tím cizím lidem v síni, s tím našim přede vraty.

Vy s leskem české slávy na rozvážrali lici, v nichž česká jsou jen srdce tam v kryptách práchnivici,

Vy chladně tzi hrady z té staré české skály, tak jest mi, jako byste na našich prsou stály.

JSME VELMI POHODLNÍ.

Že jsme velmi pohodlní, přízná dozajista každá z nás žen a též i valné procento mužů.

Na prvním místě, kde se jeví nejvíce netečnost a pohodlnost, jsou naše české spolky. Každá z nás, když přistupuje ku spolkům, s dobrou vůlí slibuje, že bude hájiti dobré jméno a zájmy tělesa onoho, pomáhati všude a ve všem ku povznesení jeho, jak morálně, tak i tím rozumně i finančně, totiž pomáhati alespoň ku získání členek, tak aby spolky nezakrněly, netrpěly fihytemi. Vřak bohužel, sotva že byl slib složen a formálně jsme do spolku uvedeni, tu jsme již hotovi, a naše povinnosti odhází.

Do schůze se nám nezdá, o řízení spolkové se nestaráme, poněvadž jsou k tomu zvolené úřednice. Dávají spolek zábavu k úředí, by pokladna se trochu naplnila, pro případ ku podpoře nemocných, tu zase ostaneme pohodlně doma, poněvadž jsme si k tomu účelu zvolily pořádatelky výbor, ten to přeč má na starosti, tak nás tam není třeba. Když je po zábavě, tu se přece mnohá alespoň spolusestry ptá, mnoho-li že se vydělalo, ani ta zvědavost jí do schůze neprobáda; vydělali se málo, tož se diví, že tak málo, ale jí nenapadne, že je toho částečně sama také vinna, poněvadž ani svoji přítomností nepřispěla. Kdyby v kruzích spolkových každých člen jen trochu bral zájem v postupu jeho, konal jen trochu té své povinnosti, tož by náš spolkový život jinak dopadl a nemuselo by se o existenci jejich vždy starati jen několik členů, zároveň co ostatní pohodlně sobě hovoří a při tom ještě odsuzují práci těch, kteří se byli obětováli.

Druhá hlavní pohodlnost se nalézá v domácnosti, kde matka dostatečně nedohlídá, nechá dětem mnoho té svobodné vůle. Taková pohodlnost matky často bývá draze placená, neboť na nápravu mnohem často bývá již pozdě.

Tato nestárá pohodlnost naše se jeví příliš často a dalo by se o ní psati obsáhle, ve všech oborech, vřak zvláště v našem veřejném životě. Jakmile se staneme trochu jen neodvislými, staneme se hned až příliš pohodlnými a nedbáme pak vůbec na to, zdali bychom komu měli něčím přispěti, neb pomoci. Člověk jest přirozeně více méně sobíkem, a stane-li se ještě k tomu pohodlným a lhotejným, tož pak bývá z pravidla ztracen pro náš veřejný život český.

Chechme-li ulehčiti těm, již trpí hladem a bídnou, poštěme je ku soušedám.

Potřebuje-li někdo okamžitou naši pomoc, tož jej odlošme až na zítra.

Je-li někdo duševními bolestmi stížen a žádá nás o útěchu, odbušme jej úsměškem.

Přijde-li člověk náhodou do neštěstí, tož mu je z plna srdce přejme.

Samá lidskost některých krajanů nyníž doby.

Některé události z doby kruté války

milym krajanům sděluje Moravanka a jedna z ošetřovatelek v Polsku. Omaha, 5. prosince 1915. — (Pokračování). Čtená pí. pořadatelko a milé čtenářky! — Seberu svoje myšlenky a budu Vám vypisovati dále hrůzy války. Néco podotýkám. To, co píši, je pouhá pravda a proto prosím, by mně někdo nekritisoval. Lidé pokrokové neumí lhát. Dne 15. října cestovaly jsme se sestrou do Brna k Červenému kříži. Tam nás zaplali a po složené zkoušce jely jsme zpět do našeho domova, kde ošetřovaly jsme co začátečnice leče raněné. Byli to z polovice Poláci a Němci. Němce usadili v zámku, Poláky v Materské škole. Poláku bylo kolem šedesáti, Němců asi 25. Já samozřejmě práva sokolka hlásila jsem se k bratrům Slovanům. Byli to hoši od Tarnova, Přemyšlu, Krakova. Nevím ani, proč se mi ta řeč polská tak líbí — je velice měkká. Ovládám perfektně jazyk ruský a tomu je též polský podoběn. Poláci jsou národ dobrý. Bylo mezi nimi 5 legionářů (dobrovolníků) hoši asi 17letí. Hněvalo mě to od nich, že tak dobrovolně jdou v nebezpečí. Někdo by myslil, že jsou snad nadšení do války — ba tomu jest naopak. Z počátku možná. Ptala jsem se jich, proč šli a oni pravili "věnuce nebendžem" (více nebudem). Pošli bysme rádi do maměnky.

Jak rádi by byli couvli, kdyby mohli domů. Vřak pozdě! Jeden měl prostřelenou ruku a z ní dva prsty pryč. Byl to hoch velmi veselý. Vykřídál, že jeho otec je střelen do prsou a kulku mu není možná vyjmout. Operace je snad na smrt. Je to ruská kulka. Když se ohne, spustí se mu krev z úst a z nosu. Tak ho musí obout a obléci, by se nemusel obýhat.

U nás nebyla prohlídka moc přísná. My jsme jen varily a když bylo zle, doběhly jsme pro doktora. Byla jsem v našem labaratoru dva měsíce. Mám též mnoho památek od mojih svěřených. Podobanky a mnohé věci z války; nože, kulky, ba i šrapnel. Dne 20. prosince jela jsem do Vídně; tam bylo tisíce a tisíce též raněných — bez nohou, bez ruky, oko vyvřelené — až hrůza na to koukat. Sestra potkala dokonce jednoho bez obou noh a na rukou měl dva kartáče a tak se ulicemi chvilák plížil. Nosní se říci ani chvilák. A nás řeckí zedníci, potkavše dva raněné chviláky a jeden "dobrák" je udal a dostali za to 6 nohůl. — (Pokračování.)

Pařala bych více, než pro nedostatek času mně nemožno. Proto žádám laskavě čtenáře, by měli se mnou střípeni.

Františka Severinová, Burlington, Colo., 30. listopadu 1915. — Čtená redakce "Pokroku" a vážená pořadatelko milé nám "Ženská Hlídky"! Jelikož předplatné na "Pokrok" nám dohází a chtějí si dodávku oblíbeného tohoto časopisu nadále zajistit, posílám předplatné, při kterémto příležitosti zároveň chci se též podívatí do té naší milé Hlídky, vzor tomu, že máme ještě pilno; předně nemáme ještě vymláčeno a ani kukurkici vyřádnagou. V létě neustále přišlo, tak že v mládeži nebylo možno pokračovat a pak bylo zde též málo mlátiček. Ti, co zde mlátiili, byli vybíraví a mlátiili nejraději jen tam, kde měli hodně toho ku mláčení, tak že to bude ještě hezky dlouho trvat, než se to všecko v zdejším okolí vymláti. Možná že ještě na jare některé nebudou mít vymláčeno, jestli totiž dostaví se nepřítivné počasí. Přítomně máme sice hezke počasí, vřak ale také nám zde již trochu sněhu napadlo, ačkoli zase záhy slez. — Oblil nám zde letos spýalo roždění — věkomu hodně, jinému opět méně a sice přinece od 15 do 30 buhůl, někomu i více, ječmen od 30 do 80 buhůl po akru; žito od 15 do 20 buhůl. Ceny dobytka jsou dobré a zvláště v dražbách šly vysoko. Janu telata přinesla \$31; krávy obyčejného druhu až \$90. Kouše jsou jaksi lačné. Letos se zde udělávalo mnoho veřejných dražeb a též i pozemků značné se zde prodalo. Vřak není také dne, aby kupci nešli na venek a automobily na všech stranách jezdí, jen se přelí, tak že vše tomu nasvědčuje, že se pozemkové jednání mají

ITALSKÁ ŽENA.

V "Oesterreichische Frauen Rundschau" rozepisuje se Ruská H. Štákinová, která žila dlouho v Janově, o italské ženě a pojednání její je skutečně tím více aktuální, jelikož v květnu letošního roku koná se velký sjezd italských žen v Římě. Autorka nejprve praví, že Italové jsou antifeministy a odhodlávají pak toto tvrzení. Ital považuje osobu ženského pohlaví za pouhou věc. Tato smutná tendence vine se jako červená nit žilou všech vrstev italského obyvatelstva. Vznešený markýz i hrubý nádeník shodují se ve svých náhledech o ženě.

Vylíčíme postavení, které zaujímá Italka v rodině. Co se týče manželské věrnosti, dlužno poznamenati, že u mužů se bezpodmínečně požádá, ale za to od ženy ano — i v tom případě, když muž je nevěrný. Také občanský zákoník nedává ženě právo, aby mohla žiti od muže odloučené, když poruší manželkou věrnost, ale toto právo dává muži, když se mu žena stala nevěrnou. A mužem tvrditi, že celá Italie shledává tuto situaci správnou a přirozenou.

Nieměně dalo by se o manželské věrnosti vzhledem k Italii psati mnoho zajímavého. V italské rodině je muž neomezeným vládcem a tento princip je zdomácnělý ve všech vrstvách obyvatelstva, třeba že vystupuje u sedláků i hrubší, u aristokratů v jemnější formě. Základní princip zůstává stejný. Žena je oddatou nevolnicí svého autokratického muže a nesmí se odvážit učinit bez jeho svolení ani jeden více méně významný úkol. Je ve větší závislosti na svém muži, než patnáctileté děvky v Rusku na svých rodičích a mužem se líbí tento poměr. Vykonnávají všude svoji moc. Ve společnosti, zvláště ve společné civizní pronášeji liberálnější názory; doma však není to pozorovati. Stává se dosud, že i akademicky vzdělaní lidé v Italii považují tělesné trestání žen za přípustné. Řekla jsem jednou takové osobě příležitostně, že v ruské vzdělané společnosti není dobře posuzována žena, která žije dále s mužem, jenž jí bije, a že se tam odsuzuje muž, jenž ženu týrá. "Jak", zvolal tento pán nainvě: "Vaše společnost odsuzuje muže i tehdy, když si žena políček zasloužila?" Poznámky jsou tu jisté zbytečné. Mnoho takovýchv anekdot dalo by se vypravovati.

Italické ženy žijí velmi uzavřené. Vyházejí málo ven. Ve dne jsou obyčejně zaměstnány domácností, večer nesmí se odvážit vyjít bez svých mužů. Tito sice vyhazují každý večer, ale své ženy s sebou neberou. Následkem toho vyekává večer veskerý ženský živel rodiny oddané příchod všemohoucího otce, muže a bratra. Do divadel chodí ženy a deery jen vyjímečně, když je hlava rodiny v zimě, když je hlava rodiny v zimě, když mu si přeje, aby zůstala doma, nebo když odešel za jinou zábavou neb zaměstnáním. Italka se neodvážá. Ostatně žádá Italka by po osmé hodině nevysla bez muže z domu. Výjimky jsou řídké a dlužno je přičísti jen cizím vlivům. Je zajímavá, že v Italii všechny závažní místnosti jsou napádnuty tím, že v hledističích ženy chybí. Nechýlíme, řekneme-li, že počet ženských hostů nepřesahuje ani dvaacet procent, počítaje do toho ovšem i cizozemky.

Muži hýčkají své ženy velmi zřídka a nenechají je večer skoro nikdy vyjít z jejich pevnosti. Někteří muži chtějí mít své ženy doma i ve dne. Nejdělnějším mužem je de italského počtu mužů, jenž sedá večer se svoji ženou doma. Takových ideálních manželů mnoho ovšem v Italii není, ale jsou přece. Když muž vycháze vždy se ženou, dovodil jí přijímatí doma mužské návštěvy, uvedly by takové liberální idee i nepokročitější Italy v úžas. Jen v tak zv. lepší společnosti mají ženy větší svobodu, vyházejí často z domu a navštěvují pilně divadla.

K objasnění poměru poslouží tato ilustrace: seznámila jsem se s Italkou, která absolvovala medicínskou fakultu, a pozvala jsem ji na látek čaj. Osmátila moje pozvání, poněvadž muž, rovněž lékař, právě toho večera vyšel, aby se se svým kolegou pobavil, ale ženu svoji nechal doma. Přes to však neodvážil se bez něho vyjít. Teprve na moji naléhavou prosbu slíbila, že požádá o dovolení, aby šla k nám. Prosba

neměla však výsledku: muž svolení nedal. Občanský život Italky ubíhal pod neomezenou mocí muže. Tak nemůže žena svobodně disponovati svým jměním, nakupovati, vymáhati pohledávky u soudů. K tomu všemu potřebuje svolení mužovo, tak zv. "autorizzazione maritale". A takové zvyky a zákony jsou italskou inteligenci úplně sankeiované.

Postavení dívky není v Italii také závidění hodné. V chudších rodinách jsou to služky, v bohatších nástrojepé loutky. Oboje jsou nevolnice. Rodiče jejich nesou o nicem jiném než o tom, jak se vdají. Život průměrného děvčete italského má následující průběh: již od dětství zvykají si děvčata domácí práci, ani nehrubší nevyjímaje, při čemž vzdělání jejich je nedostatečné. Na každém kroku setkáváme se s deerni státních zástupců, plukovníků, advokátů, které nemají škol, než šest tříd obecných. A přece mají v Italii ženy přístup na universitu.

V italské rodině vidíme nezdělaná tento obraz: otec je akademicky vzdělaný, matka dovede stěží bez chyby psati, synové studují na vyšších školách, deery v nejlepší případ navštěvují nějaký kurs. Sotva že děvče trochu odrostlo, začíná v rodině honba na ženicha. Děvče samo, zvláště není-li bohaté, je ochotno vzíti si toho prvního, kdo přijde. A rodiče shledávají to docela v pořádku. Ovšem se bývá obyčejně více zhoří, než poptávky, tak že ostatek děvčat je nucen trávití trudný život. Italská stará panna charakterizuje se slovem "mula". Život italské staré panny je přímo hrůzný. Je prostě přebytečným závažím. Obyvatelé Italie se shodli v tom, že všechny ženy jsou hloupé a nevzdělané. Když se setkali s nějakou cizinkou, která se líší od italských žen, říkávají: "Je žena a přece je chytrá!"

O ZAKAZOVÁNÍ.

Jsou rodiče, kteří pokládají za nezbytné nutné, vychovávatí děti k poslušnosti různými zákazy. Ale výsledek bývá právě opačný. Děti, jimž je příliš mnoho zakazováno, někdy také věci, které by mohly zeela dobře dělat, aniž by někomu způsobily škodu, dělají pak zakázané věci potají, za zády rodičů a před nimi dělají jen to, co je jim dovoleno.

Příliš mnoho zákazu vyvolává zbabělost a lstivost, dráždí přímo k provádění zakázaného, neboť, jak známo, zakázané ovoce nejvíce chutná. Tedy: velmi málo zakazování, a nezakazování nic rozumného a dobrého!

Matka může děti jinak upozorniti na škodlivost a osklivost určitých věcí. Tak na pr. ve škole nedělat na děti jiné dojem, když se jim přívětivě vysvětlí škodlivost kouření, než když se jim toto kategoriicky zakáže. Ať to zkouší! Nebude-li je drážditi zákaz, brzy poznají, že požitek je velmi problematičké a sami toho nechtají.

Děti, které od samých zákazů zůstávají nesmělé někdy po celý žalost život, jelikož se nebohou dostati ku předu, je velmi mnoho. Naproti tomu ty, jež měly štěstí pohybovati se vřady v dětské nemocnosti na volném vzduchu, zažily nejen pravé dětské štěstí, nýbrž přirozeněji rozvinout svoje schopnosti. Aby nestala se tak měrou přehýččenou, o to postará se již život sám a jeho zákony.

Jestliže se již jednou něco zakázalo, pak vyžaduje pedagogická zásada, aby se přestoupení zákazu také trestalo. Běha rodičům, když poznají, že zákaz byl zbytetčný a trest při přestoupení jeho musí být udělen!

Tedy zakazujeme jen to, co skutečně škodí a nezošklivujeme dětem konání dobra. Děti se mají již od mláděka učiti svoje věci držeti v pořádku, a když jich nepotřebují, uložití je. Jak upěkný je dojem pokoje, když jsou všechny loutky, knihy, hračky zpřeházeny a musí být hledány po všech koutech, když jich má být použito. Obyčejně to dítě omráť hledat a je pak nuzné a nezpůsobné. Smysl pro pořádek může mu býti vřtipen hravě od první hodiny, kdy hračky dostalo.

Jestliže si na př. hrálo se stavebnicí, postavilo dům nebo most, a nyní chce dítě přestat si hrát, řekne matka asi: "Nyní uložíme všechny kameny na svoje místo, jsou tak unaveny a chtějí spáti." Panence sluší, když je uložena.

Právě tak je to s knihami. Jak mnoho lidí neumí vůbec zacházeti s knihami. A přitom toho je, že rodiče již v mládí zanedbávají probouzení smysl pro pořádek a dobré zacházení s obrázkovou knihou. Knihy se nesmějí povolovati v dětském pokoji, a listy nesmějí býti z nich vytrhávány. Všecko musí mít určité místo, i když se toho právě neužívá.

DESATERO MANŽELSKÝCH PŘIKÁZANÍ AMERIKANŮ.

1. Střez se prvního sporu; není-li vyhnuti, drž se statečně. Máš dalekosáhlou důležitost, zdali z něho vyjde vítězství, čili ne.

2. Nezapomínej, že jsi provdána mužem a nikoli Pánu Bohu, a jeho nedokonalostí a slabostí té nepřekvapí.

3. Nechtěj na něm stále péneč, ale vynasnaž se, abys s vyměření sobě samou na týden vystačila.

4. Nemá-li tvůj muž srdce, tož má jisté žaludek. Učiníš dobře, jestliže si chutnou úpravou jídel získáš jeho přízeň.

5. Občas, ale ne často, ponechej mu také poslední slovo. Jeho to potěší, a tebe pranic nestojí.

6. Čtej ve dne demních zpráv o zasnoubených, úmrtích a křtinách, také kousek ostatního obsahu novin a všinej si věci, jež ti mohou býti ku prospěchu. Muž přidrží se pak více domova, nalézáje tam zábavu, nepocítí touhy po hospodě.

7. Vždy — i ve sporu — zachovávej tón zdvořilosti. Vzpomeň si, že s k němu vzhlížela, dokud byl ženichem, nepozdírej ho nyní.

8. V přiměřených přestávkách popřej mu, ať také ví něco více než ty. Udrží to jeho samolibost, a ty budeš ve výhodě, připustivši, že nejsi neomylna.

9. Svému muži buď přítelkyní, je-li mužem inteligentním; není-li, hled' ho svým přítelem učiniti. Po zvedni ho k sobě, ale nestoupaj k němu.

10. Važ si mužových příbuzných, zvláště jeho matky. Ona milovala ho mnohem dříve nežli ty.

Ostré připomenutí.

Pařížská dáma z "vyšších kruhů" navštívila svoji modistku, aby se popatla po charakteru děvčete, jež minula do služby příjmovi. O slušném vzezření děvčete nebylo lze pochybovati. "Je ale portivá?" tázala se dáma. "O tom nejsem zcela jista," odvětila modistka. "Již více jak tucetkrát poslala jsem jí k vám s mým úctem, ale posud mi peníze nepřinesla". Pani se začervenala, ale děvče vzala do služby, proč — věděla dobře.

Vodnice se skopovým masem.

Oloupěj, vyper vodnici a rozkrájej jí na koláčky. Dej jí na rendlík, pod ní kus másla, aneb sádla, nech jí dusit a zapraž jí pak trochem mouky. Mezitím uvař skopové maso, přidej z něho na vodnici přecezenou polévku, přidej štipce pepře, soli podle potřeby, též trochu cukru a nech jí dusit. Rozkrájej skopové maso na porcičky, dej je k vodnici a nech to ještě dusit, až maso a vodnice změkne. Dej pak vodnici na mísu a oblož jí tím skopovým masem. Skopové maso zkusíš obyčejně za půlhrubého neb dvě hodiny. Tuřín se týmž způsobem zadělává, jen že se buď na nudle nebo na kostky krájí.

Dušené kuře s nudlemi.

Oslá dobře očištěné kuře, vřumá rendlík maslem, dej do něho hodný kus másla, cibuli, mrkev, petržel, vše na kousky rozkrájené i citronovou kůru, vloz na to kuře, poslej to malinko polévkou a dus je. Utri dva žlutky vařené na tvrdlo, rozpál maslo, do něho dej žlutky, zapraž to moukou, salej to polévkou z kuřete, promiechej to a povař. Mezi tím udelej nudle z jednoho vejce a jednoho žlutku. Uvař je, seřď a dej před úpravou do kastrolu, přidej velkou lžici dobrého másla a proházaje je, nech je jenom trochu proházat. Rozkrájené kuře dej na mísu, podlej je trochem přecezené šťavy z kuřete, a uvařené kolem něho nudle do kotoučku.